

یکی از دلایل افزایش آمار بانوان سرپرست خانواده فوت همسر است. بروز وقایع طبیعی یکی از دلایل افزایش آمار بانوان سرپرست خانوار است

بارئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران درباره حمایت از زنان سرپرست خانوار گفت و گو کرده ایم

قانون زیاد و حمایت اندک

لیلا شوقی

خبرنگار

تعداد زیادی بند و قانون در برنامه های توسعه مربوط به بانوان سرپرست خانوار وجود دارد. ماده ۲۳۰ در برنامه پنجم توسعه و بندت ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه به طور خاص از حمایت بانوان در زمینه های مختلف می گوید. از اشتغال زایی، توانمندسازی، حق بیمه و مسکن. با این حال زمانی که پای دردل بانوان سرپرست خانوار می نشینیم از وام های اندک و مستمری های ناچیز می گویند. از نظر سید حسن موسوی چلک هم برنامه ها و قانون هایی که تا به حال دولت ها ارائه داده اند در اجرا موفق نبوده است. او مهم ترین سد که مانع حل مشکلات بانوان می شود را معضل تامین منابع مالی می داند. هرچند به برنامه های آینده دولت فعلی امیدوار است اما از افزایش تعداد بانوان سرپرست خانوار در سال ۱۴۰۰ به ۴ میلیون نفر نگران است. نکته مهم دیگر هم این آمار بانوان خود سرپرست بود که در حال پیشی گرفتن از آمار بانوان سرپرست خانوار است.

از آمار به نظر می رسد که تعداد زنان سرپرست خانوار بیشتر شده است، چرا در دهه اخیر با افزایش تعداد بانوان سرپرست خانواده مواجه ایم؟

بله افزایش پیدا کرده است. آخرین آمار منتشر شده زنان سرپرست خانوار در سال ۹۸ بود که بیش از سه میلیون و ۵۰۰ هزار بانو سرپرست خانوار بودند هرچند که آماری در سال ۱۴۰۰ منتشر نشده است

اما این تعداد امسال به حدود ۴ میلیون نفر رسیده و دلایل متنوعی هم برای افزایش آمار وجود دارد. یکی از آنها افزایش آمار طلاق در کشور است و این مهم بر افزایش آمار زنان سرپرست خانوار به صورت مستقیم تاثیر گذار بوده است. فوت همسر، بروز حوادث غیرمترقبه و از کار افتادگی همسر از دیگر دلایلی است که به افزایش آمار زنان سرپرست خانوار منجر شده است.

کرونا چه تاثیری بر آمار زنان سرپرست خانوار گذاشته است؟

همان طور که گفتیم یکی از دلایل افزایش آمار بانوان سرپرست خانواده فوت همسر است. بروز وقایع طبیعی مانند سیل و زلزله یا شیوع و همه گیری بیماری های ویروسی مانند کرونا یکی از دلایلی است که در افزایش آمار زنان سرپرست خانوار تاثیر گذار است. کشور ما کشور حادثه خیزی است و متأسفانه هر سال با وقوع سیل و زلزله تعداد زیادی از سرپرستان خانوار جان خود را از دست می دهند. از طرف دیگر با وجود آنچه گفته می شود آمار ازدواج در پاندمی کرونا زیاد شده اما از طرف دیگر آمار طلاق هم افزایش پیدا کرده است. در مجموع

تعداد زیادی از زنان سرپرست خانوار به واسطه طلاق به سرپرستی رسیده اند.

تعداد زنان سرپرست خانوار با سن میانسال بیشتر است. این یعنی نمودار سنی این افراد با افزایش آمار آنها تغییر کرده است؟

آمار سنی زنان سرپرست خانوار در میانسالانی افزایش پیدا می کند و تعداد آنها از دهه های بعد از ۴۰ سال افزایش پیدا می کند. با وجود این اما در سال های اخیر شاهد تغییراتی در نمودار سنی زنان سرپرست خانوار بودیم. با رشد آمار طلاق در کشور و کاهش مدت زمان زندگی زناشویی، آمار زنان سرپرست خانواری که در سنین ۲۵ تا ۴۵ سال وجود دارند در حال افزایش است.

آیا تغییر نمودار سنی زنان سرپرست خانوار با افزایش بانوان خود سرپرست در ارتباط است؟

بله در ارتباط است. با تغییر سبک زندگی فردی بانوان، استقلال مالی، تغییر دغدغه های زندگی شهری بانوان و کاهش آمار ازدواج در کشور، آمار تجدید قطعی هم برای بانوان و هم برای آقایان افزایش پیدا کرده است. آمار تجدید قطعی اما در کلانشهرها با رشد بیشتری روبه افزایش است و این روزها گزینه تنها زندگی کردن به انتخاب بسیاری از بانوان تبدیل شده.

ازدواج زنان سرپرست خانوار یا افراد

خود سرپرست به کاهش آمار بانوان سرپرست کمک کرده است؟

همان طور که گفتیم آمار ازدواج رو به کاهش است و البته آمار طلاق رو به افزایش. به اضافه این که تعداد زنان سرپرست خانوار و خود سرپرستی که ازدواج می کنند ناچیز است و تاثیر اندکی در کاهش تعداد این بانوان دارد، چرا که سالانه آمار زنان سرپرست خانوار افزایش پیدا می کند و تعداد اندکی که به واسطه ازدواج از آمار خارج می شوند تاثیری در آمار زنان سرپرست خانوار ندارد.

برویم سراغ برنامه هایی که دولت برای زنان سرپرست خانوار در نظر گرفته است؛ آیا برنامه های دولتی کمکی به حل معضلات این قشر کرده است؟

دولت ها برنامه هایی برای توانمندسازی زنان سرپرست خانوار در نظر گرفته اند اما این برنامه ها به توانمند کردن بانوان چندان کمکی نکرده است. برنامه های مبتنی بر توانمندسازی زنان سرپرست خانوار ساختاری دارد که باعث وابستگی بانوان می شود.

از طرف دیگر حق مستمری زنان سرپرست خانوار وجود دارد که حدود ۳۰ تا ۳۵ هزار تومان است و برای یک بانو که در کلانشهر زندگی می کند ناچیز است و حتی هزینه خرید دو کیلو گوشت هم به سختی با این حقوق مستمری ناچیز تامین می شود. بسیاری از این بانوان در سنین بالا قرار دارند و توان کار کردن را ندارند.

برای زنان سرپرست خانوار در همین سنین وام اشتغال زایی و مسکن در نظر گرفته شده است. این در حالی است که بسیاری از آنها توان بازپرداخت ندارند. از طرف دیگر قانون بیمه زنان سرپرست خانوار را داریم که بیش از نیمی از حق بیمه را باید خود بانوان پرداخت کنند.

بیش از کمی از ۶۰۰ هزار بانوی سرپرست خانوار زیر نظر سازمان بهزیستی هستند و بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر هم زیر نظر کمیته امداد امام خمینی (ره) قرار دارند. این تعداد در مقابل آمار بالای زنان سرپرست خانوار اندک است و با وجود حمایت ها و تسهیلاتی که کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی ارائه داده بسیاری از مشکلات بانوان از جمله اشتغال، بیمه و حق مسکن حل نشده است.

چرا مشکلات زنان سرپرست خانوار حل نمی شود؟

ما قوانین خوبی برای حمایت از زنان سرپرست خانوار داریم. مسائلی مانند تامین بیمه، مسکن و اشتغال زایی در قوانین به وضوح یاد شده است اما مشکل این است که قوانین به درستی اجرا نمی شوند. یکی از دغدغه های جدی در این مهم تامین منابع مالی است. حمایت اجتماعی و رفاه جامعه تنها با قوانین امکان پذیر نیست و قانون برای اجرایی شدن نیاز به منابع مالی دارد.

چشم انداز شما از وضعیت زنان سرپرست خانوار در دولت جدید چیست؟

اظهار نظر در این باره سخت است. فعلاً باید صبر کرد و دید برنامه هایی که در این دولت در نظر گرفته شده است چطور به مرحله اجرا می رسند. برنامه های دولت سیزدهم برای حل معضلات این بانوان کامل و امیدوارکننده است اما همان طور که گفتیم باید دید این برنامه ها چطور به مرحله اجرا درمی آیند.

